

AVIZ

referitor la propunerea legislativă privind retrocedarea lăcașurilor de cult către Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, confiscate de Statul Român prin efectul Decretului-Lege 358 din 1948

Analizând propunerea legislativă privind retrocedarea lăcașurilor de cult către Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, confiscate de Statul Român prin efectul Decretului-Lege 358 din 1948, transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr.B180 din 05.04.2007,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.1 lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și art.46(3) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează negativ propunerea legislativă, pentru următoarele considerente:

1. Propunerea legislativă are ca obiect retrocedarea lăcașurilor de cult către Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, confiscate de Statul Român prin efectul Decretului nr.358/1948, fiind prevăzută restituirea în natură a unor biserici catedrale, vicariale și protopopiale, mănăstiri, biserici simbol, biserici din centrele urbane și din mediul rural unde există comunitate greco-catolică reconstituită și nuda proprietate a lăcașurilor de cult din localitățile rurale unde există comunitate greco-catolică reconstituită și o singură biserică fostă greco-catolică.

Pentru lăcașurile de cult și alte proprietăți care nu se restituie, indiferent de motiv, propunerea legislativă prevede constituirea unui drept de creanță al Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolică asupra Statului Român în sumă care să corespundă valorii evaluate a

acestor bunuri la data confiscării lor abuzive, drepturile decurgând din această creanță urmând să constituie o rentă perpetuă pe care statul o va asigura anual. Întinderea acestor drepturi de creanță se stabilește în termen de un an de o comisie paritară constituită în condițiile prevăzute de lege.

Propunerea legislativă face parte din categoria legilor organice, iar în aplicarea art.75 alin.(1) din Constituția României, republicată, prima Cameră sesizată este Senatul.

2. Întrucât măsurile preconizate prin propunerea legislativă afectează bugetul de stat, devin incidente dispozițiile art.111 alin.(1) teza a doua din Constituție, republicată, fiind obligatorie solicitarea unei informări din partea Guvernului.

3. Decretul-Lege nr.126/1990, cu completările ulterioare, reglementează situația juridică a lăcașurilor de cult și a caselor parohiale care au aparținut Bisericii Române Unită cu Roma (greco-catolică) și au fost preluate de Biserica Ortodoxă Română, incluzând modalitățile de soluționare, inclusiv în caz de divergență (art.3), precum și măsuri de sprijinire de către stat a construirii de noi lăcașuri de cult în localitățile în care numărul lăcașurilor de cult este insuficient în raport cu numărul credincioșilor (art.4).

Semnalăm că elementul esențial, determinant, în stabilirea situației juridice a imobilelor respective îl constituie „dorința credincioșilor din colectivitățile care dețin aceste bunuri”, cum se prevede și la art.3 alineatul întâi din Decretul-Lege nr.126/1990 întrucât, în cadrul cultului ortodox, biserica (lăcașul de cult) aparține credincioșilor, în timp ce în cadrul bisericii catolice, inclusiv greco-catolice, biserica (lăcașul de cult) aparține papei de la Roma, iar în cazul în care în anumite situații nu se ajunge la un rezultat ori decizia nemulțumește una din părți, aceasta are deschisă calea acțiunii în justiție, potrivit dreptului comun.

Soluția conținută în art.3 din Decretul-Lege nr.126/1990 pentru stabilirea situației juridice a lăcașurilor de cult (și a caselor parohiale) care au aparținut Bisericii Române Unită cu Roma (greco-catolică) și au fost preluate de Biserica Ortodoxă Română este în concordanță cu art.29 din Constituție privind libertatea cultelor religioase, autonomia cultelor față de stat și interzicerea oricăror forme, mijloace, acte sau acțiuni de învrăjbire religioasă.

Prin urmare, propunerea legislativă de intervenție în domeniul specific și sensibil al libertății cultelor și al autonomiei acestora față de stat ar duce la **încălcarea libertății cultelor religioase, a autonomiei cultelor religioase față de stat și a interzicerii oricărui mijloace sau acte de învrăjbitare religioasă** consacrate de Constituție, la art.29 alin.(3)-(5).

4. Precizăm că reglementarea retrocedării unor bunuri imobile care au aparținut cultelor religioase din România, altele decât lăcașele de cult, s-a realizat și prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.94/2000, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.501/2002, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Propunerea legislativă nu face trimitere la Ordonanța de urgență a Guvernului nr.94/2000, iar Expunerea de motive este lacunară, nefăcând referire la datele istorice ale problematicei, neapelând nici la date statistice ori la modul de soluționare pe plan local, prin acord confesional. Având în vedere că Ordonanța de urgență a Guvernului nr.94/2000 stabilește atât modalitățile concrete de restituire în natură sau prin măsuri reparatorii în echivalent, cât și prin actele prin care se realizează aceste operațiuni și **termenele de formulare a cererilor**, o nouă reglementare care se referă secvențial la aceeași problemă trebuie să țină seama de efectele produse până în prezent de reglementarea existentă. De aceea, este preferabilă o intervenție legislativă asupra acestui act normativ de bază, prin care să se opereze dispozițiile avute în vedere de către inițiatori, făcându-se corelările necesare. Această modalitate corespunde exigențelor tehnicii legislative referitoare la unicitatea reglementării în materie, potrivit cărora reglementările de același nivel și având același obiect se cuprind, de regulă, într-un singur act normativ. În ipoteza în care se optează pentru adoptarea prezentei propuneri legislative, precizăm că aceasta nu clarifică o serie de aspecte ce pot apărea în aplicarea sa, astfel încât o normă de trimitere la dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr.94/2000 i-ar putea conferi propunerii legislative un caracter de plenitudine.

Potrivit dispozițiilor art.1 alin.(2) din această ordonanță de urgență, „regimul juridic al imobilelor care au destinația de lăcaș de cult **va fi reglementat prin lege specială**”. Având în vedere că până în prezent nu a fost adoptată o lege specială cu acest obiect de reglementare, iar prezenta propunere legislativă nu reglementează **regimul juridic** al imobilelor care au destinația de lăcaș de cult, ci

doar al celor care au trecut în proprietatea Statului Român prin Decretul nr.358/1948, considerăm că pentru aspectele reglementate la actualul art.1 pct.2 și art.2, persoanele îndreptățite pot introduce acțiune în condițiile dreptului comun, potrivit dispozițiilor art.31 alin.(1) și (3) din Legea nr.489/2006 privind libertatea religioasă și regimul general al cultelor.

În ceea ce privește restituirea imobilelor prevăzute la art.1 pct.1, considerăm că această măsură trebuie să facă obiectul legii speciale prevăzută la art.1 alin.(2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.92/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Ca urmare, prin acceptarea acestor observații, **propunerea legislativă rămâne fără obiect.**

5. În subsidiar, în ipoteza în care se promovează prezenta propunere legislativă, aceasta necesită unele îmbunătățiri sub aspectul redactării și al exigențelor de tehnică legislativă:

a) la **titlu**, precizăm că stabilirea situației de drept a fostului cult greco-catolic s-a realizat prin decret, nu prin Decret-lege, fiind necesară reformularea titlului astfel:

„Lege privind retrocedarea lăcașurilor de cult către Biserica Romană Unită cu Roma Greco-Catolică, confiscate de Statul Român prin efectul Decretului nr.358/1948 privind stabilirea situației de drept a fostului cult greco-catolic”;

b) întrucât propunerea legislativă este prezentată ca un act de sine stătător, numerotarea articolelor trebuie realizată cu cifre arabe;

c) la **art.1 pct.1 lit.a), b) și c)**, precum și la pct.2 lit.a), întrucât legea produce efecte juridice de la intrarea în vigoare, sintagma „de la apariția prezentei legi” trebuie înlocuită prin sintagma „de la intrarea în vigoare a prezentei legi”;

d) la **art.1 pct.2 lit.b)**, semnalăm că textele de la lit.a) și lit.b) nu sunt ipoteze distincte, fiind necesară comasarea acestora. Ca urmare, este necesară reformularea textului, astfel:

„2. nuda proprietate pentru lăcașurile de cult din localitățile rurale unde există comunitate greco-catolică reconstituită și o singură biserică - fostă greco-catolică, la intrarea în vigoare a prezentei legi. Aceste lăcașuri se folosesc alternativ de ambele comunități pe o perioadă de până la 3 ani, după care imobilul va fi lăsat în deplină proprietate și pașnică folosință proprietarului de drept.”;

e) la **art.2**, semnalăm că marcarea anexei ca „Anexa I” poate crea iluzia că propunerea legislativă ar avea mai multe anexe. Pentru rigoare normativă și pentru a evidenția nominalizarea imobilelor în anexă, este necesară reformularea normei, astfel:

„Art.2. - Imobilele care fac obiectul prezentei legi sunt prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezenta lege”.

Precizăm că anexa nu este atașată la propunerea legislativă. Ca urmare, nu putem să ne pronunțăm asupra acesteia;

f) la **art.3**, pentru rigoarea redactării, sugerăm reformularea textului, astfel:

„Art.3. - Pentru lăcașurile de cult și alte proprietăți care nu se restituie, indiferent de motiv, se constituie un drept de creanță al Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică asupra statului, pentru o sumă care să corespundă valorii evaluate a acestor bunuri la data confiscării lor abuzive, drepturile decurgând din această creanță urmând să constituie o rentă perpetuă pe care statul o va asigura anual. Întinderea acestor drepturi de creanță se stabilește, în termen de maxim un an, de o comisie paritară constituită în condițiile prevăzute de lege”.

Totodată, semnalăm că, pe lângă deficiențele de formulare, în actuala redactare, norma propusă pentru **art.3** este insuficient determinată, necesitând dezvoltări pentru a i se asigura funcționalitatea.

PREȘEDINTE

dr. Dragoș ILIESCU

București

Nr. 554 / 2.05.2007